

ID-DIPARTIMENT GĦALL-KURRIKULU,
RIĊERKA, INNOVAZZJONI U TAGĦLIM TUL IL-ĦAJJA
Id-Direttorat għall-Programmi ta' Tagħlim u Assessjar
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Primarji 2018

Il-Ħames Sena	IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)	Il-Ħin: 30 minuta
---------------	----------------------------------	-------------------

Il-Karta tal-Għalliema
Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. Qassam il-karti bil-mistoqsijiet u itlob lit-tfal jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi. Ibda r-rikording u ara li kulhadd qed jisma'. L-iskript jinqara darbtejn.
2. F'każ li r-rikording ma jaħdimx, aqra l-iskript kollu bil-mod u b'lehen ċar kemm tista'. L-iskript **aqrah darbtejn**, kwarta kull darba.

Tfal, tistgħu tibdew taqraw il-mistoqsijiet f'qalbkom. Għandkom 5 minuti. Tiktbu xejn. (Wara 5 minuti) Issa se tisimgħu ftit tagħrif fuq is-sejba tal-qabar tal-Farawni Tutankamen. Isimgħu sew għax wara tridu twiegħbu l-mistoqsijiet fuqhom. It-tagħrif u l-mistoqsijiet se jinstemgħu darba, nagħtikom iċ-ċans twiegħbu, u wara tergħu tisimgħu t-tagħrif u l-mistoqsijiet għat-tieni darba. Waqt li qed tisimgħu t-tagħrif, tistgħu tibdew twiegħbu l-mistoqsijiet. Fl-istess ħin, iżda, ibqgħu attenti għal dak li qegħdin tisimgħu.

L-AKBAR SEJBA FI-ISTORJA

L-Egizzjani tal-qedem kienu jqisu lir-rejiet tagħhom, magħrufa bħala Farawni, daqs allat. Għalhekk, meta kienu jmutu, kienu jidfnuhom f'oqbra kbar mimlija teżori.

Daqs mitejn sena ilu, esperti mid-dinja kollha bdew iżuru l-Egittu jfittxu dawn l-oqbra. Instabu ħafna imma wħud minnhom kienu diġà nsterqu mill-ħallelin.

Howard Carter mar l-Egittu fl-1891 għax kien jemmen li għad hemm qabar importanti li għadu ma nstabx. Dan kien il-qabar tal-Farawni Tutankamen, jew fil-qosor, ir-Re Tut. Tutankamen saltan fl-Egittu għall-ħabta tas-sena 1400 Qabel Kristu. Is-saltna tiegħu kienet waħda qasira għax miet b'mod misterjuż meta kien għadu żgħir.

Howard Carter sab lis-sinjurun Ingliż, Lord Carnavon, iħallaslu l-ispejjeż biex ifittex dan il-qabar. Carter dam ifittxu ħames snin sħaħ imma għalxejn. Għalhekk fil-bidu tal-1922, Lord Carnavon beda jaqta' qalbu li jinstab dan il-qabar u ddecieda li ma jibgħatx aktar flus lil Carter. Imma dan, wara bosta taħbit u ittri, irnexxielu jikkonvincih biex jagħtih aktar żmien. Lord Carnavon aċċetta li jibqa' jħallas għal sena oħra biss.

Imma, kif ngħidu, min jistenna jithenna. F'Novembru tal-1922, in-nies ta' Carter li kienu qed iħaffru fit-trab ta' qabar li kien diġà nkixef, sabu taraġ sigriet li wassalhom għal daħla li kienet għadha qatt ma nfethet. Fuq il-bieb tad-daħla kien hemm minqux l-isem tar-Re Tut. Malajr sejħu lil Carter li għarraf minnufih lil Lord Carnavon bis-sejba.

Fis-26 ta' Novembru tal-1922, Howard Carter u Lord Carnavon daħlu fl-ewwel kamra tal-qabar. Kienu eċitati ħafna, l-aktar meta raw kollox f'postu kif kien eluf ta' snin qabel. It-teżori kienu ilhom hemm għal aktar minn 3000 sena! B'kollox sabu erba' kmamar mimlija affarijiet marbuta mal-ħajja tar-Re Tut.

Imma l-akbar stennija kienet għall-ftuħ tal-kamra prinċipali li fiha kien midfun ir-Re Tut. Fis-16 ta' Frar 1923, Howard Carter, taħt għajnejn l-oġhla awtoritajiet Eġizzjani, fetax il-bieb ta' din il-kamra. F'nofs il-kamra kien hemm kaxxa kbira tal-injam u fiha kien hemm tliet twiebet f'xulxin. Fl-aħħar tebut kien hemm il-ġisem imqadded tar-Re Tut. Instabet ukoll maskra kollha deheb ta' wiċċ il-Farawni żagħżuġ.

Illum dawn it-teżori kollha jinsabu għall-wiri fil-Mużew Eġizzjan tal-Kajr.

* * *

Issa li smajtu dan it-tagħrif, se naqralkom il-mistoqsijiet fuqhom. Waqt li qed naqralkom il-mistoqsijiet, tistgħu tkomplu taħdmu t-twegibiet.

Mela, issa se naqra Taħriġ A. (6 marki)

Immarka t-twegiba t-tajba billi tagħmel is-sinjal ✓ fil-kaxxa t-tajba.

In-numru wieħed

Il-kelma 'Farawni' tfisser l-istess bħal 'sultan'. *Veru jew falz?*

In-numru tnejn

L-Eġizzjani kienu jirrispettaw ħafna lill-mexxejja tagħhom anke wara li dawn imutu. *Veru jew falz?*

In-numru tlieta

F'dawn l-aħħar mitt sena l-esperti bdew ifittxu l-oqbra tal-Farawni. *Veru jew falz?*

In-numru erbgħa

Il-ħallelin kienu serqu ħafna mill-oqbra tal-Farawni. *Veru jew falz?*

In-numru ħamsa

Howard Carter mar apposta l-Eġittu biex ifittex il-qabar ta' Tutankamen. *Veru jew falz?*

In-numru sitta

Tutankamen saltan fl-Eġittu għal ħafna snin. *Veru jew falz?*

Issa se ngħaddu għal Taħriġ B. (4 marki)

Poġġi dawn is-sentenzi wara xulxin skont kif smajt fis-silta, billi tagħmel in-numri minn 1 sa 4 fil-kolonna l-vojtta quddiem kull sentenza.

In-numru	Is-sentenza
	Fil-bidu tas-sena 1922, Lord Carnavon ma riedx jibqa' johroġ flus għalxejn.
	Howard Carter mar l-Eġittu fl-1891.
	F'Novembru tal-1922, Carter sab il-qabar ta' Tutankamen.
	Huwa għamel ħames snin sħaħ ifittex il-qabar tar-Re Tut.

Issa se ngħaddu għal Taħriġ Ċ. (5 marki)

Kompli s-sentenzi billi timla l-vojt b'kelma waħda li smajt mis-silta.

Fis-26 ta' _____ tal-1922, Howard Carter u Lord Carnavon daħlu fl-ewwel kamra tal-qabar. Kienu _____ ħafna, l-aktar meta raw kollox f'postu kif kien _____ ta' snin qabel. It-teżori kienu ilhom hemm għal aktar minn 3000 _____! B'kollox sabu _____ kmamar mimlija affarijiet marbuta mal-ħajja tar-Re Tut.

Issa wasalna għall-aħħar taħriġ, it-Taħriġ D. (5 marki)

Agħzel it-tifsira t-tajba skont is-sens tas-silta billi taqta' sinjal taħtha.

In-numru wieħed

Fuq il-bieb tad-daħla tal-qabar kien hemm minqux

- a) l-isem tal-perit li bena l-qabar.
- b) l-isem ta' min kien hemm midfun fil-qabar.
- ċ) is-sena li fiha nbena l-qabar.

In-numru tnejn

Il-kamra prinċipali tal-qabar kien fiha

- a) il-ġisem ibbalzmat tal-Farawni.
- b) il-pjanta tal-qabar kollu.
- ċ) kaxxi vojta tal-injam.

In-numru tlieta

Carter u niesu daħlu fil-kamra prinċipali tal-qabar

- a) waħidhom.
- b) mal-awtoritajiet Eġizzjani.
- ċ) mal-awtoritajiet Ingliži.

In-numru erbgħa

L-idjoma użata fis-silta li turi li Lord Carnavon beda jitlef il-fiduċja li Carter isib il-qabar ta' Tutankamen hija:

- a) beda jitlef moħħu.
- b) bdiet tieklu qalbu.
- ċ) beda jaqta' qalbu.

In-numru ħamsa

L-espressjoni ***taħt għajnejn l-awtoritajiet*** kif użata fis-silta tfisser li dawn

- a) kienu jafu u prezenti għal dak li kien qed isir.
- b) ma kienx jimpurtahom minn dak li kien qed isir.
- ċ) ma ndunawx b'dak li kien qed isir.

Issa se tergħu tisimgħu t-tagħrif u wara l-mistoqsijiet. Tistgħu ticċekkjaw it-twegibiet tagħkom u timlew fejn ħallejtu vojt.

* * *

Wara li jinstemgħu t-tagħrif u l-mistoqsijiet għat-tieni darba, agħti ftit minuti lit-tfal biex tara li jkunu lestew it-twegibiet tagħhom. Fl-aħħar tista' tgħid:

Grazzi! L-eżami tas-smiġħ spiċċa.